

Anna-Lisa ja Carl Mesterton,
Enni Mustonen & Jussi-Pekka Aukia

Hovimäki

Oolannin sodasta sortovuosiin

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Kirja perustuu YLE, TV2:n julkaisemaan ja Oy Electric Field Production -yhtiön tuottamaan televisiosarjaan *Hovimäki*.

Teos on ilmestynyt aiemmin Gummeruksen julkaisemana.

© kirjan tekstiin Oy Electric Field Production ja Kriivari Oy

© kirjan nimeen ”Hovimäki” Oy Electric Field Production

© Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

Kansi ja piirrookset: Tuuli Juusela

ISBN 978-951-1-45510-3

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2023

Keskeisiä henkilöitä

Johanna Lindhof, Hovimäen vahvatahtoinen vanha kapteenska

Carl Magnus Lindhof, vapaaherra, Hovimäen kartanon
kuumaverinen isäntä, kapteenskan poika

Ester Lindhof, Hovimäen kartanon emäntä, Carl Magnuksen
toinen vaimo

Wilhelm Lindhof, Carl Magnuksen poika hänen
ensimmäisestä avioliitostaan, Hovimäen tuleva isäntä ja
kihlakunnantuomari

Vava Lindhof o.s. Wecksdorff, viipurilaissyntyinen laulajatar,
Wilhelmin vaimo

Felix Lindhof, Vavan ja Wilhelmin poika

Ernst Wecksdorff, Vavan veli, Wilhelmin opiskelutoveri

Marie Lindhof, Carl Magnuksen ja Esterin tytär, joka on
rakastanut kuvien tekoa lapsesta saakka

Lilli Lindhof, Marien avioton tytär, syntynyt Pariisissa

Paul Lindhof, Carl Magnuksen ja Esterin nuorin poika, tuleva
rautatieinsinööri

Signe Lindhof, Paulin vaimo, kauppiaantytär Kokkolasta

Ruth ja Lennart Lindhof, Paulin ja Signen lapsia

Anna Antintytär, Hovimäen kartanon vanha talousmamselli,
Esterin äiti

Volodja Feodorov, Ester-rouvan kamaripalvelija, jonka tämä toi
tullessaan Pietarista

Axel Ingberg, Hovimäen entinen kotiopettaja,
lääkintöhallituksen asessori, fennomaani

Ulla Ingberg, Axelin vaimo ja Johanna-rouvan tytär, Helsingin rouvasväenyhdistyksen kantavia voimia

Sofia Ingberg, Ullan ja Axelin suorapuheinen tytär, tuleva postineiti

Johan Ingberg, Ullan ja Axelin poika, tuleva piirilääkäri

Stina Göranintytär, sepän leski ja lapsenpäästäjä, Erkin ja Matin äiti

Erkki Seppä, disponentti ja puutavaraoppias, Ester-rouvan serkku ja Matti-sepän veli

Matti Aaroninpoika, Hovimäen kartanon seppä

Karoliina, Matin ensimmäinen vaimo, kartanon entinen sisäpiika

Matilda, Matin toinen vaimo, kartanon entinen talousmamselli

Antti Matinpoika Seppä, jukuripäinen sepänpoika

Katri Matintytär Seppä, nopeaoppinen sepäntytär, tuleva opettajatar

Juho Matinpoika Seppä, lukemista rakastava sepänpoika, jolla on laskupäätä

Elias Seppä, huutolaispoika, josta tulee sosialistimaisteri

Oskar Huttunen, laukkuryssä, sittemmin maakauppias

Maija Huttunen, Oskarin tytär, Sepän Antin tuleva vaimo

Alexander Ingnatiew, venäläinen kreivi ja ylimys, isän puolelta Ester-rouvan serkku

I

Kesäkuusta elokuuhun 1851

— **A**lä kolhi sitä ovenpieltä! Anna-mamselli kivahti tuolia kantavalle sisäpiialle äkäisesti, kun tämä pyörähti kartanon ovesta aurinkoiselle pihamaalle ja raapaisi tuolinjalalla ovenkarmia.

Kyllä Hovimäen vanha talousmamselli tiesi, mikä Gretan lanteita noin keinutti. Tuolle kuvamaakarille se itseään esitteli, mokomalle laatikkomiehelle, joka oli eilen ilmestynyt kartanoon matka-arkkunsu kanssa ja luvannut, että voisi tehdä koneellaan yhdessä päivässä muotokuvan koko Lindhofin perheestä. Sitä Anna-mamselli ei voinut ymmärtää, miten Carl Magnus oli suosunut moiseen ilveilyyn eikä Esterkään ollut ääntään korottanut. Ymmärsihän sen jokainen, ettei kuvia noin vain päivässä tehty, ei ainakaan näköisiä. Johanna-rouvankin potrettia oli aikoinaan maalattu kuukausikaupalla.

Samassa kartanon nuoriherra Wilhelm kiirehti paikalle ja seisautui hetkeksi kuvantekijän ja tämän laatikon ääreen. Jotakin ne siinä supisivat keskenään. Entisaikaan olisi Anna-mamselli kuulut kuiskauksenkin pihan toiselta puolelta, mutta nyt hän ei enää sanoja erottanut, vaikka kuinka olisi korviaan teroittanut. Kaiken lisäksi pikku-Marie tupsahti juuri pahimmoiksi kartanon

ovesta ja julisti kirkkaalla äänellä, ettei fammu tahtonut tulla valokuvaan.

Anna-mamselli veti tahtomattaan suutaan hymyyn. Olipas Johanna-rouvalla sentään järki tallella ja tahto myös. Hovimäen kapteenska erotti kyllä huijarin kunnan kuvanmaalarista eikä rupeaisi auringossa istuskelemaan jonkin typerän laatikon edessä.

Wilhelm-herra näytti harmistuneelta ja ilmoitti menevänsä itse fammuun hakemaan.

– Missä mamma on ja pappa? hän kysyi ympärilleen vilkaisten.

– Pappa lähti tallille ja mamma on puistossa kävelemässä, Marie ilmoitti ennen kuin Anna-mamselli ehti suutaan avata. Wilhelm-herra ei sanonut mitään vaan lähti päättäväisenä taivuttelemaan isoäitiään. Huokaisten kumartui Anna-mamselli katsomaan, oliko tuoliin tullut naarmuja Gretan jäljiltä.

– Anna-mummu, Marie seisahtui aivan äidinäitinsä viereen. Samanlaiset tummat silmät oli pikkuisella niin kuin äidilläänkin.

– Miksi mamma ja pappa ovat vihaisia toisilleen? lapsi kysyi ääni värähtäen. – Ja miksi fammukin on papalle vihainen?

Mitä Anna-mamselli olisi voinut vastata pienen tyttärentyttärensä kysymykseen? Ei lapsi olisi ymmärtänyt sellaisia asioita, kun niitä eivät aikuisetkaan tahtoneet käsittää.

– Älä sinä siitä huolehdi, lapsikulta. Kaikki selviää kyllä aikaan, pikku-Marie, Anna-mamselli sanoi hiljaa ja sipaisi lapsen tummia kiharoita. – Usko mummua, huomenna kaikki ovat taas iloisia ja sovinnossa keskenään.

Ester Lindhof oli yhä kaunotar, vaikka valvotut yöt ja itketyt kyyneleet olivat jättäneet jälkensä hänen eloisin kasvoihinsa. Askel oli yhä keveä ja ryhti uljas niin kuin aikanaan Pietarin palatsien käytävillä. Mutta nyt oli Ester-rouva raivoissaan, oli ollut aamu-yöstä asti.

Ei siinä mitään ihmeellistä ollut, että Ester oli yöllä herännyt yksin makuukamarissa, sillä Carl Magnus ei enää moneen vuoteen ollut nukkunut omalla puolellaan leveää aviovuodetta.

Mutta miten mies saattoi olla niin häpeämätön, että oman kattonsa alla, vain muutaman askeleen päässä nukkuvista lapsistaan ja vaimostaan teki huorin palvelusväkeensä kuuluvan hempukan kanssa, sitä Ester ei voinut ymmärtää.

Tietysti oli ollut typerää ja sopimatonta tempaista herrainhuoneen ovi auki ja huutaa keskellä yötä, niin että fammukin varmasti heräsi omassa kamarissaan. Mutta tällä kertaa ei Carl Magnus ollut päässyt pakoon vaimoaan, vaikka piika olikin pujahtanut puolipukeissa ovenraosta tiehensä. Ester oli hillinnyt kyyneleensä, katsonut häpeilevää miestä vaieten ja kääntynyt lopulta kannoillaan.

Enää ei Carl Magnus selviäisi valheellisin selityksin ja lupauksin, sen Ester Lindhof oli päättänyt. Mies oli pakoillut häntä koko aamupäivän, oli kuulemma lähtenyt ratsastamaan jo ennen aamiaista. Onneksi Johanna ei ollut kysynyt miniältään mitään yöllisestä metelistä, mutta tunsihan Ester anoppinsa ja äitinsä. Näiltä kahdelta ei Hovimäellä pysynyt mikään salassa.

Vasta omenatarhassa Ester-rouva seisahtui hetkeksi. Omenankukat tuoksuivat. Valkoisia terälehtiä satoi hänen hiuksilleen kuin lunta. Miten onnellisia he voisivatkaan olla, Ester ajatteli murheellisena ja kosketti hennosti punertavaa kukkaa, ellei Carl Magnus olisi niin hillitön, niin...

Tuttu kavionkopse lähestyi puistokujaa. Esterin ei tarvinnut edes kääntää päätään tietääkseen, että lähestyvä ratsastaja oli hänen miehensä.

– Carl Magnus, Ester huudahti, kun mies aikoi ratsastaa hänen ohitse. Ratsukko pysähtyi muutaman askeleen päähän. Carl Magnus kääntyi satulassa katsomaan vaimoaan, joka seisahtui hevosen viereen.

– Sano minulle, Carl Magnus, Ester aloitti ääni värähtäen.
– Sano minulle, tarvitaanko Hovimäellä emäntää vai piikaa?

– Sinä tiedät, ettei kartano tule toimeen ilman emäntää, mies vastasi lopulta käheästi muttei katsonut vaimoaan. Kaikesta näki, että Esterin lempeä äänensävy oli yllättänyt Hovimäen isännän.

– Miksi sinä sitten loukkaat minua yhä uudelleen ja uudelleen?

Tuskin Hovimäen isäntä olisi osannut vastata vaimonsa kysymykseen, sillä mies ei itsekään kyennyt ymmärtämään sitä outoa voimaa, joka sai hänet yhä unohtamaan vaimon ja lapset, säädyllisyyden ja velvollisuudet. Ei tarvittu muuta kuin hymy tai kut-suva katse, helman alta häivähtävä nilkka...

Ei Ester odottanutkaan miehensä vastausta. Pikku-Marie juoksi jo vanhempiaan kohti omenatarhan poikki ja huusi hengästyneenä:

– Nyt se on valmis, se kuvakone! Wilhelm käski, että pitää tulla heti!

Sellaista järjettömyyttä!

Wilhelmin takia Johanna-rouva oli suostunut vihdoin tulemaan kamaristaan kartanon pihamaalle, mutta seurasi nyt tuikein silmin kuvamaakaria, joka takinliepeet liehuen järjesteli kartanon väkeä kuvantekoa varten. Johanna-rouva huomasi kyllä, että mies tahtoi väenväkisin istuttaa Esterin ja Carl Magnusen vieretysten, vaikka Ester kuinka yritti siirtyä mahdollisimman kauas miehestään. Sitä paitsi se koneenrakkine tuijotti heitä kiiltävällä lasisella silmällään kuin petoeläin vain muutaman sylen päässä.

– Onko tämä ihan varmasti turvallista? Johanna-rouva kysyi närkästyneenä.

– Ehdottomasti, teidän armonne, kuvantekijä selitti lipevästi. – Jospa hän kuvittelisi, että tämä on kuin peili, johon kuva saadaan vangittua pysyvästi.

Vai peili muka!

Aurinko paistoi silmiin ja hiki norui selkäpiitä pitkin. Pikku-Marie vääntelehti äitinsä vierellä ja asettui aloilleen vasta kun koneensa taakse kumartunut mies käski kaikkien olla liikkumatta, jotta kuvasta tulisi terävä.

– Herre Gud, mitä tuo mies tarkoittaa? Johanna-rouva säikähti ja tarttui poikansa käsivarteen. Carl Magnus huokasi ja

yritti selittää mahdollisimman kärsivällisesti äidilleen, että kaikkien piti istua liikkumatta, jotta kuva ehtisi tarttua kuparilevyyn.

– Minä en pidä tästä! Johanna-rouva sanoi synkästi ja tuijotti kuin uhallakin suoraan laatikon pimeään silmään.

Kuvantekoon tuhraantui koko aamupäivä. Kahdesti kääntyi fammu selin kuvakoneeseen ja kerran juoksi piika kesken valotuksen jahtaamaan hanhia pois herrasväen jaloista. Kun kuvaaja vihdoin arveli kuvan joltisenkin onnistuneen, Wilhelm-herra kiirehti oitis tallille ja lähti ratsain kohti kirkonkylää.

Hevonen laukkasi hilpeänä metsätietä kaviot kumisten. Ohi vilahtivat kuusten varjot ja auringonläikät. Tuoksu toisensa jälkeen pyyhkäisi ratsukon yli, väliin kielojen, väliin tuomien ja pihkaisten puiden. Riemu täytti nuoren Wilhelmin sydämen. Tänään piti Johan-serkun tulla Helsingistä Hovimäkeen ja tuoda tullessaan ihana Vava Wecksdorff, Viipurin satakieli, jota Wilhelm ei ollut nähnyt kahteen vuoteen.

Vähän ennen sepän torppaa alkoi metsän takaa kuulua laulua. Wilhelm seisautti hevosen kuunnellakseen.

*O land, du tusen sjöars land,
där säng och trohet byggt,
där lifvets haf oss gett en Strand,
vår forntids land, vår framtids land,
var för din fattigdom ej skyggt,
var fritt, var gladt, var tryggt!*

Vårt landia siellä laulettiin, Maamme-laulua niin kuin Kumtähden kentällä muinoin. Miesten ääniin sekoittui nuoren naisen heleä sopraano. Sen täytyi olla Vava!

Wilhelm Lindhof kannusti hevosesa uuteen laukkaan ja kiisi kuin tuulispää kohti torppaa. Jo häivähti puiden välistä kuskin hatunreuhka, sitten hevonen ja vaunut ja vihdoin parasollikin. Vava oli vaunuissa! Vava oli tullut Hovimäkeen!

– Bonjour, chère mademoiselle Wecksdorff, terve serkku ja Ernst! Wilhelm huuteli hengästyneenä hevosensa selästä ja kiepautti ratsunsa ympäri vaunujen vierelle. – Anteeksi, etten itse ehtinyt kievariin teitä vastaan, mutta meillä oli kartanossa kiertävä valokuvantekijä.

– Mitä, suostuiko grand-mère valokuvaan? Johan ihmetteli nauraen. – Äiti puhui jo viime kesänä, että isoäidistä pitää saada daguerrotypie!

Vava katsoi Wilhelmiä pää sirosti kallellaan ja kysyi, oliko Hovimäkeen vielä pitkä matka. Kaikkein mieluummin olisi Hovimäen tuleva isäntä tempaissut neitonsa vaunuista hevoson selkään ja karauttanut hänen kanssaan suoraan kartanoon.

– Kartano on tuon metsän takana, Vava-neiti, Wilhelm selitti intoaan hilliten ja viitto ai dan takana näkyviin rakennuksiin. – Ja tämä on meidän Sepän torppa.

Eihän ne herrasväet Sepän I daa huomanneet, paitsi se yksi pitkä ja tumma, joka oli katsonut suoraan paimentyttöön ja heilauttanut kättään. Ida oli tietysti niiannut niin kuin sisko oli opettanut, että kartanossa niattiin aina kun parempia ihmisiä tuli tiellä vastaan.

– Oliko ne kartanon vaunut? Karoliina kysyi sisareltaan, kun tämä hetken päästä tuli vettä kantaen kaivolta sisälle sepän tupaan.

– Mitä lienee nuoren herran vieraita, Ida sanoi kaataen vettä pataan. – Se yksi oli vissiin sukulaisia, kun puhui Johanna-rouvasta isoäitinään.

– Ullan pikku Johanko? Stina-muorikin havahtui penkiltä, johon oli hetkeksi oikaissut pitkäkseen. Oliko Ulla-rouvakin vauvuissa ja Axel-herra itse?

Ei siellä mitään rouvia Idan mielestä ollut näkynyt, joku hieno neiti vaan ja sellainen kaitakasvoinen nuoriherra. Kun muori oli lähtenyt tuvasta tarpeilleen, Karoliina selitti sisarelleen, että Stina-muori puhui kapteenskan tyttärestä, joka oli Helsingissä naimisissa.

– Axel-herra on oikein korkea hallitusherra, joka on monesti nähnyt itsensä keisarinakin, Karoliina valisti I daa, joka oli ollut

sisarensa luona vasta pääsiäisestä saakka. Laskiaisena äitimuori oli kuollut ja torpankontrahti sanottu ylös. Onneksi Karoliina oli hommannut Idalle karjapiian pestin Hovimäeltä, sillä kesken vuoden olisi ollut muutoin vaikeata saada työtä mistään.

Mieluummin Ida olisi kyllä asunut kartanossa muiden piikojen kanssa, mutta Karoliina ei antanut. Isosisko oli luvannut äitivainajalleen pitää nuorimmaisesta huolta eikä tahtonut, että tämä oppisi piikapöksässä huonoille tavoille. Hovimäen piioilla kun tahtoi tätä nykyään olla kovasti huono maine. Yksikin tyttö oli syksyllä saanut isättömän lapsen ja huhuttiin, että sen isä olisi ollut...

No olkoon.

Karoliina ei tahtonut puhua pahaa Lindhofeista. Semmoinen ei ollut Sepän torpalla tapana, kun tavallaan oltiin sukuaikin, ainakin väärän koivun kautta. Hovimäen Anna-mamselli oli seppä-Matin tati ja Ester-rouva täysi serkku, vaikkei siitä tavattu ääneen puhua, kun Esteristä oli tullut oikea kartanonrouva.

– Missäs Katri on? Karoliina kysyi muorilta, kun tämä jälleen työnty tupaan puusylys käsivarrellaan. Ei tullut Stina-muori koskaan ulkoa tyhjin käsin. Vie mennessäs, tuo tullessas, tee ollessas, sen muori oli Karoliinallekin heti opettanut, kun seppä-Matti toi miniän taloon.

– Taitaa olla taas jossakin lukemassa, muori naurahti. – Sitä Antin aapeluskirjaa se aina tavaa heti kun silmä välttää. Ja Antti ei siihen koskisi tikullakaan.

Karoliina lähetti Idan Katria huutelemaan. Vasikat piti juottaa ja kohta olisi lypsyn aika. Miehetkin tulisivat pajalta ja odottivat tietysti, että puuro olisi pöydässä ja särvin. Monenlaiset olivat murheet sepän vaimolla, kun anoppimuori alkoi jo olla vähän huono silmiltään ja ukko nyt oli mikä oli, äkeä köntys, joka ei paljon puhunut vaikka olikin taitava seppä.

Samanlainen jörrikkä se oli Anttikin, vaikka oli jo toisella kymmenellä. Pajalla poika kyllä painoi palkeita kuin aikamies, mutta viime keväänä lukusilla oli pappi antanut ankaran

ukaasin. Jos Antti ei vuoden päästä lue katkismusta kuin vettä vain, hän joutuu lukkarinkouluun ja häpeäpenkkiin. Monesti oli Karoliina miettinyt itsekseen, miksei Luoja ollut jakanut tasaisemmin viisautta hänen lapsilleen. Katrille olisi toki riittänyt vähempikin lukuinto, jos siitä edes rippusia olisi riittänyt Antille avuksi.

Vaikka mikä hän oli Luojan töitä arvostelemaan, vähäverinen sepän vaimo. Hyvä kun omista askareistaan selvisi.

Vielä samana päivänä Anna-mamselli komensi sisäpiika Gretan pakkaamaan vähät tavaransa ja lähtemään Hovimäeltä. Johanna-rouvan kanssa oli niin sovittu, kun Anna oli auttanut emäntänsä kuvanoton jälkeen päivälevolle.

– Poissa silmistä, poissa mielestä, Johanna-rouva oli sanonut suoraan ja antanut sitten uskotulle talousmamsellilleen pienen rahapussin, jotta Greta toimitettaisiin varmasti Turkuun asti.

– En minä tahtonut pahaa kenellekään, Greta sanoi katuvaivaisena, kun Anna-mamselli luki kyökissä kapteenskan rahat tytön kouraan. – Enkä varsinkaan rouvalle.

– Greta menee nyt, Anna sanoi sydämensä kovettaen. Taivas yksin tiesi, millaista kidutusta koko kevät oli ollut Esterille tuon letukan takia.

Turhaan yritti Ester ottaa Gretan lähdön puheeksi Carl Magnuksen kanssa, kun he lopulta sattuiivat vastatuksin.

– Sinä ja äiti teette tietysti piikojen suhteen niin kuin haluatte, mies ilmoitti ymseästi ja nousi huvimajan penkiltä lähteäkseen.

– Hyvä Jumala, Ester henkäisi eikä enää voinut hillitä itseään. – Etkö sinä edes häpeä enää?

Ei hävennyt Hovimäen isäntä vaan tyytyi suutelemaan viileästi vaimonsa kättä eikä hänen äänessään ollut hitustakaan katumusta, kun hän ilmoitti olevansa pahoillaan, jos oli loukannut vaimoaan, jota kunnioitti ja rakasti eniten maailmassa.

– Mutta kieltämättä toivoisin, että hurskas puolisoni olisi enemmän kiinnostunut minun hyvinvoinnistani kuin kaiken

maailman vanhojen ja vaivaisten, hän lisäsi ja vilkaisi taskukelloaan.

Silloin Ester kiivastui ja puhkesi kyyneliin syvästi loukattuna. Moittiko Carl Magnus häntä siitä, että kartanon emäntä auttoi alustalaisiaan? Miten mies saattoi kaiken sen jälkeen, mitä heidän välillään oli ollut?

Totta kai Wilhelm näki jo kauas, että Ester-mamma ja isä olivat taas riidelleet. Nuori mies oli kuitenkin niin innoissaan Vavan tulosta, että alkoi heti huvimajalle tultuaan selittää kiihkeästi, miten Johan-serkku oli ottanut mukaansa pari tuttua Viipurista, nimittäin Vava ja Ernst Wecksdorffin.

– Ernst lukee lakia kuten minä ja Vava-neiti on hänen sisarensa, Wilhelm kiirehti huomauttamaan, kun näki isänsä rypistävän kulmiaan. – He ovat matkalla Kokemäelle setänsä kihlakunnanvoudin luokse, ja Johan pyysi heitä poikkeamaan meille, jos se mamalle sopii, tietysti.

– Sinun vieraasi ovat aina tervetulleita Hovimäkeen, Ester sanoi heti ja tarttui poikapuolensa käsivarteen. Kun Wilhelm kysyi, eikö pappa tulisikaan tervehtimään vieraita, Ester vastasi miehensä puolesta, että tämä oli lähdössä ratsastamaan. – Älä sitten unohda tulla päivälliselle, Carl Magnus, kun meillä on vieraitakin, hän lisäsi kylmästi ja lähti pystypäin kohti vaunuja, jotka olivat seisahduneet puistokujalle.

Carl Magnus tuijotti lammen mustaan veteen, joka päilyi lumpeenlehtien välistä. Hän tiesi olevansa viheliäinen aviomies, jota sekä vaimo että poika halveksuivat. Kiivain askelin lähti Hovimäen isäntä kohti tallia, eikä hänen verensä kohina asettunut ennen kuin ratsu taas kiisi täyttä laukkaa yksinäisellä metsätiellä.

Johanna-rouva ei kuitenkaan päästänyt poikaansa näin vähällä. Vielä samana iltana hän komensi Carl Magnuksen taluttamaan hänet yläkertaan ja piti siellä ankaran puhuttelun.

– Tämä on viimeinen kerta, kun minä järjestän sinun asioitasi, pidä se mielessäsi, Johanna-rouva julisti. Kun Carl Magnus

ilmoitti, ettei hän ollut pyytänyt äitiä puuttumaan asioihinsa, vanha rouva ampui täydeltä laidalta.

– Etkö edes häpeä! Kapteenska oikaisi kumaran selkensä ja katsoi poikaansa silmiin niin tuimasti, että tämän oli painettava katseensa maahan. – Jos sinä nöyryytät vaimoasi koko kartanon väen silmissä, on se totisesti minun ja koko perheen asia. Isäsi ei olisi ikinä vetänyt lokaan minua ja sukunsa kunniaa.

– Tiedän, tiedän! Carl Magnus puuskahti katkerana. – Isä oli oikea pyhimys, aina rohkea, aina uskollinen, aina rehellinen, mutta olenhan minäkin aina puolustanut heikompia.

– Ja nyt sinä puolustelet itseäsi! Johanna-rouva tuhahti ja jatkoi sitten armotonta ripitystään – Sinä olet saanut minkä halusitkin. Hovimäen ja lapset ja Esterin. Luuletko, että minun oli helppo hyväksyä talousmamsellini aviotonta tytärtä Hovimäen emännäksi? Mutta sinun takiasi minä suostuin, kun kuvittelin, että Ester tekisi sinusta oikean miehen, sellaisen kuin isäsi.

– Maman ei saisi aina verrata minua isään, Carl Magnus huokasi. Hän tiesi jo jäävänsä tappiolle vahvatahtoisen äitinsä edessä mutta yritti silti puolustautua. – En minä ole hänen kaltaisensa. Eikö maman käsitä, että minä olen aikuinen mies, jolla on raskas taakka harteillaan.

– Mikä taakka? Johanna-rouva naurahti pilkallisesti. – Tarkoitatko Hovimäkeä? Kartanon isäntänä sinä olet vieläkin kuin keskenkasvuinen poika. Ensin aloitetaan lasiruukki komeasti, ja sitten kun tilauksia alkaa tulla ja pitäisi ruveta ruukkia laajentamaan, sinä rupeat rettelöimään puhaltajien kanssa. Jos Brandt ei olisi mennyt Sepän Liisan kanssa naimisiin ja siksi jäänyt tänne, ruukki olisi loppunut siihen paikkaan. Ja entäs nuo sinun hevosesi! Viime vuonna sinä tuhlasit uusiin hevosiin pienen maatilan hinnan!

Johanna-rouva oli taas kiihtynyt ja tunsu tutun puristuksen sydänelässään. Siksi hän tarttui kamarinsa ovenkahvaan lähteäkseen levolle, mutta sanoi vielä kynnykseltä:

– En minä puutu sinun isännyyteesi, olenhan minä luvannut. Mutta jonkun on sanottava sinulle totuus, jonkun joka sinua rakastaa sellaisena kuin olet.

Carl Magnus Lindhof jäi lyötynä äitinsä oven taakse. Viiltävän kirkkaan hetken hän tajusi tämän olevan oikeassa. Sitten nousi taas raivo ja mies jysäytti nyrkillään pöytään. Kivun myötä palasi itsesääli.

Sinä yönä Hovimäen isäntä nukkui herrainhuoneessa syntiä tekemättä tyhjä paloviinapullo vierellään ja heräsi aamulla pää pohmeloja jyskyttäen.

Vavasta ne kesäiset päivät Hovimäellä olivat kuin unta. Totta kai hän oli ihastunut lempeäsilmäiseen nuoreen Wilhelmiin ja liikkutui siitä kiintymyksestä, jota kartanon nuori herra osoitti häntä kohtaan. Mutta vielä enemmän Vava Wecksdorff oli rakastunut itse kartanoon, sen mahtavaan puistoon, sen kauniisiin saleihin ja kamareihin, herkkuja notkuvaan ruokapöytään ja viiniin, joka kimalsi laseissa.

Niin, Vava tiesi itsekin rakastuneensa kartanon huolettomaan elämään. Sellaiseen maailmaan hän ja Ernst olivat Jaakkimassa aikoinaan syntyneet, vaikka isän vararikko ja itsemurha olivatkin sitten temmanneet heidät kotikartanosta itarien sukulaisten armoille.

Kaikki olivat kovin ystävällisiä nuorille Wecksdorffeille. Itse kapteenska Lindhof kiitteli Vavan laulunääntä, ja Ester-rouva pyysi heitä jäämään Hovimäen vieraiksi niin pitkäksi aikaa kuin huvitti. Eno tuskin kaipasi heitä Kokemäelle. Vielä vähemmän Vava ikävöi enon homeelta haisevaa vanhaa röttelöä, jossa ruoka oli huonoa eikä päivällispöydässä puhuttu muusta kuin kihdistä.

Sitä paitsi Hovimäellä Vava pääsi jälleen ratsastamaan. Oikeastaan kaikki oli alkanut heti ensimmäisenä päivänä. Pikku-Marie kysyi nimittäin heti päivällisen jälkeen, tahtoiko Vava lähteä hänen kanssaan talleille katsomaan hevosia. Tyttö oli oikea villivarsa itsekin mutta välitön ja hauska.

Tallilla he tapasivat Wilhelmin isän vapaaherra Lindhofin, joka Vavan ihmeeksi oli ollut poissa päivällispöydästä. Kartanon isäntä vaikutti ensin vähän pelottavalta ja puhui kovin muodollisesti, mutta kun Vava alkoi puhella hevosista, mies innostui ja alkoi esitellä tallinsa parhaita kasvatteja.

– Mehän voisimme lähteä ratsastamaan jonakin päivänä, Hovimäen herra ehdotti hymyillen eikä Vavalla ollut todellakaan mitään sitä vastaan.

Vava tiesi olevansa taitava ratsastaja. Jo toiselle yhteiselle ratsastusretkelle Hovimäen isäntä antoi satuloida Vavalle tulisen nuoren ratsun, joka hyppäsi pelotta korkeimmankin veräjän yli. Kieltämättä vapaaherra Lindhofin suopeus ensin imarteli Vavaa, mutta vähitellen hän huomasi nuoren Wilhelmin pitävän heitä mustasukkaisesti silmillä.

– Etkö huomaa, että Wilhelm on sinuun korviaan myöten rakastunut? Ernst sanoi suoraan, kun sisarukset eräänä ilta-päivänä jäivät hetkeksi kahden huvimajalle. – Sinun ei tarvitse muuta kuin pelata korttisi viisaasti, niin Hovimäki on sinun.

– Älä viitsi, Ernst! Vava henkäisi säikähtäen. Ei kai kukaan palvelusväestä liikkunut lähistöllä. – En tahdo, että puhut Wilhelmistä tuohon sävyyn.

Silloin Ernst Wecksdorff nauroi sisarelleen päin silmiä ja sanoi itse nähneensä, miten Wilhelm kirjoitteli yökaudet runoja Vavalle. – Lindhof on hemmoteltu poikanen, Ernst sanoi vinosti hymyillen. – Mutta sinulla on Wecksdorffien vahva tahto.

Vava ei tahtonut kuulla enempää vaan kokosi ompeluksensa huvimajan penkiltä ja kiirehti sisälle kartanoon. Miksi Ernstin piti aina olla niin ilkeä ja vetää kaikki kaunis lokaan?

Totta kyllä, he olivat Ernstin kanssa usein nauraneet enon saittuudelle ja muiden sukulaisten koppavuudelle ja siten pyyhkineet pois ne nöyryytykset, joita köyhänä sukulaisena sai osakseen joka päivä. Mutta Hovimäellä Vava ei ollut tuntenut itseään köyhäksi sukulaiseksi. Siksi häntä inhotti ajatuskin, että hänen pitäisi juonitella päästäkseen tämän ihanan kartanon valtiattareksi.

Vielä samana iltana illallispöydässä Carl Magnus Lindhof tiedusteli, lähtisikö Vava-neiti hänen kanssaan huomenna ratsastamaan kirkonkylään asti. Hovimäen isäntä oli ollut aamuratsastuksella oudon äreä ja huonotuulinen riidellyään ilmeisesti pehtoorinsa kanssa. Niinpä Vavan oli helppo kieltäytyä kunniasta.

– Taisin tänään hiukan venäyttää nilkkani, kun hyppäsin alas satulasta, hän sanoi herttaisesti hymyillen. – Sitä paitsi ajattelin opetella muutamia uusia lauluja, joiden nuotit näin musiikki-salongissa.

– Minä voin tulla säestämään! Wilhelm kiirehti sanomaan intoaan peittelemättä.

Vavan helpotukseksi Wilhelmin isä ei näyttänyt olevan mil-länsäkään hänen kieltäytymisestään. Mies oli merkillisen haja-mielinen ja vetäytyi heti aterian jälkeen omaan kamariinsa, kun muut jäivät vielä hetkeksi alakertaan musisoimaan.

– Wilhelm taitaa olla ihastunut tuohon viipurilaistyttyöön, Johanna-rouva sanoi illalla, kun Anna-mamselli oli taluttanut hänet yläkertaan. – Mitä mieltä Anna on työstä?

– Onhan Vava Wecksdorff soma olento, Anna-mamselli vastasi varovasti. – Ja laulaa kauniisti.

– Minusta tyttö on vähän huikentelevainen, Johanna-rouva uskoutui vanhalle palvelijattarelleen. – Ja miten hän ratsastaa, hajareisin niin kuin miehet! No, onneksi he lähtevät juhannuk-sen jälkeen, kapteenska lisäsi haukotellen ja käski sitten Annan peitellä lampaannahalla hänen jalkansa, niitä kun rupesi vedossa helposti kolottamaan.

Hovimäen isäntä valvoi herrainhuoneessa aamupuoleen yötä. Tällä kertaa ei yksikään nainen valvottanut Carl Magnusta vaan hänen pehtoorinsa ja kasvinkumppaninsa Sepän Erkki, joka oli päivällä suutuspäissään uhannut sanoa itsensä irti.

Ei Erkki mihinkään lähtisi, yritti Carl Magnus vakuuttaa itselleen, mutta silti riita oli jäänyt ilkeästi kaihertamaan hänen

mieltään. Tiesihän Hovimäen isäntäkin, että pehtoori-Erkki oli se, joka oli jo vuosia hoitanut sekä kartanon että lasiruukin asioita, niin että Carl Magnus oli itse saanut rauhassa kasvattaa hevosiaan.

Hevosista oli riitä nytkin alkanut tai oikeastaan rahasta. Sepän Erkki oli tullut puhumaan jostakin lankkukaupasta juuri kun vapaaherra Lindhof oli ollut lähdössä ratsastamaan Vava Wecksdorffin kanssa. Lankkurahoilla olisi kuulemma voitu korjata lasiruukin uuni ja piippu, jotka olivat niin ravistuneita, että hytillä oli sattunut jo kolme tulipalonalkua pääsiäisen jälkeen.

Periaatteessa Carl Magnus Lindhof ei tahtonut, että Hovimäen metsiä ruvettaisiin lankkukauppoihin haaskaamaan. Nytkin piti ajaa puuta jopa järven takaa, jotta lasiruukin uunia voitiin lämmittää kuivilla koivuhaloilla. Mutta kun Erkki väitti, että uusi uuni pikemminkin säästäisi kuin tuhlaisi puuta, Carl Magnus oli lopulta sanonut suostuvansa kauppoihin sillä ehdolla, että saisi rahat uuden siitosoriin ostamiseen Pietarista.

– Sinä et voi olla tosissasi! Erkki oli huutanut hänelle päin silmiä niin että tallipiha raikui. Neiti Wecksdorffilla oli ollut täysi työ pidellä hevostaan. – Aiotko sinä laittaa rahat hevosiin? Ne kaakit eivät ole tuoneet penniäkään tähän kartanoon!

Kun Carl Magnus oli yrittänyt hillitä pehtoorinsa huutoa, tämä oli vain kiihtynyt entisestään eikä ollut antanut isännälleen edes suunvuoroa. Yksikään manufaktuuri ei kuulemma pysy kauan tuottavana, ellei siihen myös sijoiteta osaa tuotosta.

– Tyhmänkin luulisi tajuavan, että lasihytti romahtaa kasaan minä hyvänsä päivänä, Erkki oli pauhannut ja lähtenyt sitten paikalta kuin tuulispää. – Mutta olkoon! Sinä saat vaikka tukeh-tua niihin hevosiiisi! Minä sanon itseni irti!

Se kaikki oli ollut kovin kiusallista Hovimäen isännälle, sillä Wilhelm ja Johankin olivat osuneet sattumalta juuri silloin tallipihalle ja kuulleet tietysti kaiken. Vava-neidille Carl Magnus oli selittänyt, että hänen oli ollut pakko näyttää pehtoorilleen, kuka kartanossa oli isäntä.

Mutta nyt oli Sepän Erkki kadonnut.

Sen verran oli Jaakko tallilla tiennyt sanoa, että pehtoori oli ottanut hevosensa ja pikkukärryt ja lähtenyt ajelemaan kirkonkylälle päin. Toivottavasti miehen kiukku laantuisi kievarissa huomisaamuun mennessä, Carl Magnus ajatteli väsyneenä ja sulki jälleen särkevät silmänsä.

Puistossa kujersivat kyyhkysset. Oli kesäyö ja Hovimäen isäntä makasi yksin herrainhuoneen kovalla jouhipatjalla.

Ernst Wecksdorff ei tyytynyt viettämään kesäyötä poikien kamarissa. Käytyään ensin rannassa ja sitten talleilla hän lähti vihdoin siihen suuntaan, johon askel tuntui vievän kuin itsestään. Sepän torppa se oli, sen yrmeän lyhyenlännän sepän, joka takoi puiston takana pajassaan aamusta iltaan. Tyttö sen sijaan ei ollut sepän tytär vaan sepänvaimon nuorempi sisar ja Ida nimeltään, minkä Ernst oli saanut selville heti kun oli päässyt tytön kanssa puheisiin.

Oli se oikea herkkupala, kesän ensimmäinen ahomansikka, kohta kypsä poimittavaksi.

Ernst ei aikonut pitää kiirettä. Tuollaiset pienet maalaistytöt, ne säikähtivät helposti, jos meni suoraan asiaan. Jos taas eteni viisaasti, ne vierähtivät syliin pehmoisina ja nauravina kuin lämpimät vehnäspullat.

Sellaiset valkoiset säaret ja polvet. Ernst oli päivällä ollut kävelmässä ja sattunut vahingossa puronvarteen, missä tyttö oli ollut huuhtomassa jalkojaan. Lapsirukka oli kovin säikähtänyt ja kastellut helmansa, kun Ernst oli äkkiä ilmestynyt pensaikosta. Vielä enemmän tyttö oli hämmentynyt, kun Ernst oli kohteliaasti nostanut hattuaan ja pyytänyt anteeksi, että häiritsi häntä.

– Lähdin pienelle kävelyille mutta taisin eksyä, Ernst oli selittänyt ja pyytänyt juotavaa. Tuohilipistä Ida oli sitä tarjonnut, ja Ernst oli tietysti kiitellyt veden raikkautta. Sitten oli päästykin jo puhumaan mittumaarista, ja tyttö oli kertonut, että kylän nuorisopolttaisi aattoiltana kokkoa Keinumäellä.

– Tuleeko Idakin kokolle? Ernst oli kysynyt ja katsonut tyttöä silmiin. Tyttö oli päyillyt arasti ja sanonut tulevansa, jos seppä päästäisi ja sisko. Silloin oli Ernst tarttunut tyttöä ranteesta.

– Lähtekö Ida minun kanssani piiriin, jos minä pyydän?

Voi sitä hymyä, joka oli levinnyt paimentytön kasvoille. Karkuun se oli pyrähtänyt kuin västäräkki mutta luvannut sitten muutaman askeleen päästä, että lähtee, jos herra kauniisti pyytää.

Puro kohisi nytkin kesäyön hämärässä torpan takana. Ernst oli seisahnut veräjän taakse katsomaan torpan rakennuksia, jotka kyyhöttivät yhtenä rykelmänä puron varrella. Makuuaittoja näkyi olevan useampiakin, mutta Ernst ei tiennyt, mikä niistä oli Idan. Ei kannattanut lähteä umpimähkään kopistelemaan, sillä jos sepänmuori saisi tietää miehen aikeista, Ida-rukka pantaisiin taatusti lukkojen taakse ja koko lysti tarveltyisi.

Matilda Efraimintytär oli lähtenyt liikkeelle heti auringon nousun aikaan, sillä Hovimäki oli kaukana pitäjän toisella laidalla eikä kyytiä ollut tarjolla, ei ainakaan hänelle. Vaan ilma oli kuin morsian, tienpientareet kukkia kirjavinaan, joten mikäs siinä oli kävellessä.

Vähän kyllä jännitti se kartanoon meno, mutta ruustinna oli nimenomaan käskenyt Matiltaa lähtemään Hovimäelle. Sinne kuulemma tarvittiin sisäpiikaa kesken pestuukauden, kun mitumaarikin oli tulossa ja talo oli täynnä vieraita. Oli ruustinna senkin sanonut, etteivät ne mitään nuorta ihmistä tahtoneet vaan vanhemman ja vakiintuneen. Siitä oli Matilda ymmärtänyt, miksi ruustinna hänet tahtoi lähettää.

Kaikkihan sen tiesivät, että Hovimäen herra oli kovasti naisväen perään. Mitä sievempi piika, sitä varmemmin se tuli kartanosta lapsi kainalossa, niin ne puhuivat pappilankin väentuvassa. Sitä pelkoa ei hänellä olisi!

Vähän haikeana vilkaisi Matilda varjoaan, joka harppoi pien-tareella kilpaa hänen kanssaan. Eipä taitaisi Linthoovi hänen kamariinsa pyrkiä, kun ei edes nuorempana kukaan ollut pyrki-mässä, hän hymähti itsekseen ja oikaisi vartensa täyteen mittaan.

- Sinä olet hyvä työhminen, oli äitivainaa sanonut Matildalle.
- Kyllä sellaisia aina tarvitaan.

Aurinko oli jo korkealla, kun Matilda Efraimintytär vihdoinkin sai Hovimäen tuulimyllyn siivet näkyviinsä. Kukko huusi kartanolla ja pajalta kuului vasarankolke. Puiston reunalla Matilda seisahtui hetkeksi, otti nyytistä kengät ja laittoi ne jalkaansa, sitoi kirkkohuivin hartioilleen ja silitti kämmenellä hiuksiaan. Ei sopinut mennä pestiä kyselemään tukka hassallaan kuin pyryharakan pyrstöhyhenet.

Kengät puristivat ilkeästi ja jännitys salpasi hengen. Pajalla oli vasarankolke tauonnut ja miehet seisoivat ovella Matiltaa tuijottaen. Teki mieli juosta pakoon, luikahtaa pensaiden sekaan, kadota heinikkoon. Vaan eihän se käynyt semmoinen. Katsookoot, ajatteli Matilda Efraimintytär ja nosti päätään. Katsookoot vain, alamittaiset!

– Mikäs se tuo oli? Sepän Antti kysyi ällistyneenä isältään, kun valtavankokoinen nainen oli harpponut pajan ohi. – Ihan niin kuin olisi Honka-Matti vetänyt hameen päälleen.

– Eikö tuo liene kartanon uusi sisäpiika, Matti-seppä tuumi harvakseltaan ja palasi alasimen ääreen. – Äitis sanoi, että se entinen lähti Turkuun.

– Ei kai ne kartanoon noin isoa ja rumaa ota edes navetta-piiaaksi, Antti uskalsi epäillä ahjon luota. Hevosenkä hehkui jo. Antti nosti sen alasimelle isänsä taottavaksi.

– Kauniista naamasta ei Hovimäen piialla ole muuta kuin haittaa, pidä se mielessäs, seppä tuhahti ja kohotti vasaransa ensimmäiseen iskuun.

Ester ei olisi tahtonut ottaa noin outoa ja kömpelöä naista sisäpiiaaksi eikä ainakaan lapsia hoitamaan. Matilda tosin vakuutti, että hän piti lapsista ja lapset hänestä, vaikka ensin aristelivatkin. Johanna-rouva sen asian lopulta ratkaisi, kun koko pestiasia uhkasi seisahtua miniän epärointiin. Kapteenska tunsu rehellisen ihmisen jo kaukaa, eikä siitä ollut epäilystäkään, etteikö Matilda Efraimintytär olisi ollut rehellinen ja

aikaansaapa, jos kohta vähän tottumaton serveeraamaan herrasväen pöydässä.

Heti ensimmäisillä päivällisillä Matilda rikkoi kastikekulhon keskelle ruokasalin lattiaa, ja soosia läikkyi ympäriinsä. Kun hätäntynyt sisäpiika lähetettiin vaihtamaan esiliinaa, sai Carl Magnus tilaisuuden onnitella äitiään erinomaisen sievästä ja näppärästä sisäpiiaista, jonka tämä oli pestannut kartanoon. Muut toki ymmärsivät pysyä totisina, mutta Vava Wecksdorffilta pääsi pieni hermostunut tirskahdus, joka sai Johanna-rouvan mulkaisuun tyttöä ankarasti.

– Kartanon isäntänä Carl Magnus ymmärtää toki, että Hovimäellä tarvitaan luotettavaa ihmistä eikä kaiken maailman hep-sankeikkoja, kapteenska sanoi pojalleen ankarasti.

Kiusallinen hiljaisuus lankesi ruokasaliin eikä se väistynyt seuruun yltä ennen kuin Johanna-rouva pyyhki suunsa salvetiin ja käski Anna-mamsellin auttaa itsensä yläkertaan.

Mittumaarin aattona Hovimäen pehtoori Erkki Seppä palasi Turusta ja tahtoi heti puhua isäntänsä kanssa.

– Mitä asiaa pehtoorilla on? Carl Magnus kysyi tyyliä, kun Erkki ilmestyi hänen kamarinsa kynnykselle. Hovimäen isäntä oli toki mielissään, kun pehtoori oli palannut, muttei käsenyt miestä edes istumaan. Katukoon nyt kunnolla käytöstään, hän ajatteli, ja pyytäköön anteeksi. Mutta Erkki ei ruvennutkaan sovintoa hieromaan.

– Minä en ole enää sinun pehtoorisi, hän ilmoitti tyyliä ja istui lupaa kysymättä. – Olen löytänyt Turusta ostajan omalle puoliskolleni lasitehtaasta.

Carl Magnus ei tahtonut uskoa korviaan. Aikoiko Erkki lähteä lasiruukiltakin, vaikka omisti siitä puolet? Kuka hullu ostaisi Erkin osuuden?

– Muuan venäläinen kauppias, Erkki vastasi tyyneesti muttei kertonut miehen nimeä, koska oli luvannut pitää sen omana tietonaan.

Nyt vasta alkoi Carl Magnuksellekin selvitä, miten vakavasta asiasta oli kyse, jos Erkin tilalle lasiruukin osakkaaksi tulisi joku ventovieras.

– Mitä hän on luvannut maksaa? Carl Magnus kysyi käheästi eikä enää katsonut pehtooriaan silmiin.

– Tuhat hopearuplaa, Erkki selitti. – Hinta ei ole kehuttava, mutta eipä ole tehdaskaan kovin kummoisessa kunnossa. Sinulla on yhtiökumppanina etuosto-oikeus minun puoliskooni. Haluatko lunastaa sen, vai teenkö kaupat sen venäläisen kanssa?

Erkki ei totisesti jättänyt entiselle isännälleen valinnanvaraa. Hän sanoi suoraan, ettei jaksanut vuodesta toiseen vastata yksin kaikesta, kun Carl Magnus syyti surutta rahaa hevosiinsa. Hammasta purren oli Hovimäen isännän kaivettava pöytälaatikostaan kaikki käteisvaransa.

– Siinä on kuusisataa, hän sanoi. – Enempää minulla ei tällä hetkellä ole.

– Minä voin ottaa lopun summasta velkakirjana, Erkki ilmoitti rauhallisesti.

– Sinä imet minut kuiviin, Carl Magnus huokasi, mutta tarttui sentään jo kirjoituslippaaseensa ja ryhtyi laatimaan velkakirjaa, jonka vahvisti omalla nimellään ja sinetillään.

– Et sinä nälkään kuole, Erkki sanoi lähtiessään rahat ja velkakirja mukanaan. – Jätät ne hevoset ostamatta.

Vielä ennen lähtöään takaisin Turkuun Erkki tahtoi selvittää asiansa Ester-serkun kanssa. Toki Hovimäen emäntä ymmärsi, miksei Erkki tahtonut enää jatkaa Carl Magnusen aisaparina lasiruukin omistajana. Mutta kun Erkki nyt rahaa saatuaan tarjoutui maksamaan Esterille takaisin sen osuuden, jonka serkku oli aikoinaan lainannut hänelle lasiruukin osakkuutta varten, Ester kieltäytyi ehdottomasti ottamasta rahoja vastaan. Kuultuaan, että Erkki aikoi ruveta ostamaan ja myymään puutavaraa, Ester kysyi suoraan, luuliko serkku moisen kaupan kannattavan.

– Luulenpa hyvinkin, Erkki selitti. – Nyt rakennetaan joka paikassa ja puutavaraa tarvitaan, lankkuja ja tukkipuita varsinkin.

– Siinä tapauksessa sinä saat sijoittaa minunkin rahani niin kuin parhaaksi katsot, Ester lupasi mutta pyysi sitten, ettei Erkki saattaisi velkakirjallaan Carl Magnusta vaikeuksiin. Sen Erkki saattoikin luvata hyvällä omallatunnolla, sillä hänen aikeensa ei ollut kostaa kenellekään vaan tulla entistä rikkaammaksi.

Vielä samana iltana ilmestyi Hovimäen isäntä vaimonsa hämmästykseksi heidän yhteiseen makuukamariinsa ja alkoi muitta mutkitta riisuutua. Seinän takana lastenkamarissa oli kerran-kin siunatun hiljaista, sillä Matilda oli tosiaankin osoittautunut mainioksi lapsenpiiaksi ja saanut sekä Marien että pikku-Erikin nukahtamaan kaikessa rauhassa. Vain klanectin ääni kaikui ylhäältä Keinumäeltä, missä kartanon nuori väki vietti juhanusta.

– Sinä aiot palata jälleen aviovuoteeseen? Ester uskalsi vihdoin kysyä. Mies pysähtyi kesken riisumisen ja katsoi vaimoaan.

– Olen pahoillani, hän sanoi totisena. – Jos sinulla on jotakin sitä vastaan.

Ester katui heti tyylyttään ja kurottui koskettamaan miehensä selkää.

– Minä olen sinun vaimosi, tapahtui mitä hyvänsä, hän sanoi hiljaa ja lempeästi. Hetkeä myöhemmin Carl Magnus jo pujahti peiton alle vaimonsa viereen ja suuteli häntä yhtä kiihkeästi kuin muinoin Ryöväriinloukolla.

Kun mies ja vaimo myöhemmin yöllä makasivat vuoteella toisiinsa kietoutuneena, Carl Magnus alkoi purkaa mieltään ja kertoi Erkin lähteneen. Ester ei uskaltanut paljastaa, että oli jo puhunut serkkunsa kanssa. Hovimäen isäntä ei nimittäin tiennyt Esterin lainanneen rahojaan Erkille, eikä siitä nytkään ollut syytä puhua suureen ääneen, kun Carl Magnus oli niin vihoissaan entiselle ystävälleen.

– Erkki on suuruudenhullu! hän pauhasi. – Koko ajan pitäisi rakentaa, koko ajan pitäisi suurentaa! Nyt se tahtoi, että me lähtisimme mukaan johonkin järjettömään puutavaran kauppaan!

– Miten niin järjettömään? Ester kysyi terävästi. Totta kai hän luotti Erkin sanaan, mutta Carl Magnusen puheet tekivät silti levottomiksi.

– Mistä Erkki kuvittelee, että sellaisia puumääriä saadaan sahattavaksi, kun metsät uhkaavat loppua muutenkin, Carl Magnus vastasi kärttyisesti. Kun Ester uskalsi huomauttaa, että kasvoivathan ne Hovimäenkin metsät joka vuosi, mies ilmoitti kylmästi, ettei tällaisista asioista kannattanut puhua vaimoväen kanssa. Hetken perästä hän kuitenkin jo alkoi valittaa, miten vaikeata oli, kun kartano jäi ilman pehtooria keskellä kesää.

– Ehkä Erkki tulisi takaisin, jos sinä puhuisit kauniisti hänen kanssaan, Ester kääntyi silloin sanomaan ja kosketti miehensä kättä.

– Minäkö nöyrytyisin förvalttarin edessä! Hovimäen isäntä älähti.
– Pitäköön rahansa, menköön ja upottakoon ne parrulasteihinsa. Kyllä Erkki vielä palaa, kunhan ensin on hävinnyt kaikki!

Ester ei sanonut mitään, makasi vain miehensä rinnalla ja tuijotti kattoon. Klaneetti soitti yhä jotakin hilpeää marssia. Ester tunsu itsensä äkkiä oudon vahvaksi, paljon vahvemmakeksi ja viisaammaksi kuin tuo mies, joka kiihdyksissään kääntelevästi hänen vierellään ja puhui kuin pikkupoika, joka oli riitaantunut ystävänsä kanssa pallopelissä.

– Ne ilmoittavat nykyään lehdissä förvalttarin paikoista, Ester sanoi vihdoin aivan arkisesti. Kun Carl Magnus sanoi itsekin ajatelleensa ilmoitusta Åbo Tidningarissa, Ester jatkoi jo vähän pontevammin, että Suomettaressakin voisi paikasta kuuluttaa.

– Eikö olisi parempi, jos pehtoori puhuisi kunnolla suomea niin että väkikin ymmärtää. Ja voisithan sinä kirjoittaa sinne kouluun, hän lisäsi ja kääntyi miestänsä päin.

– Mustialaan, niin tosiaan. Carl Magnus oivalsi itsekin saaneensa vaimoltaan hyvän neuvon. – Sinä olet viisas vaimo, Ester. Viisas ja hyvä, hän huokasi ja kääntyi suutelemaan vaimoaan.
– Ei minun olisi pitänyt moittia sinua siitä, että hoivaat alustalaisia ja sairaita.